omgevingszorg collectief

Organiseert in 2027 de 8e editie van de zevendaagse opleiding

Ontwerpen, bouwen en inrichten voor dementie

Een integrale benadering

Toelichting

Omgevingszorg Collectief organiseert in opnieuw de zevendaagse cursus.

Ontwerpen, bouwen en inrichten voor dementie, een integrale benadering.

Voor wie?
Architecten, interieurarchitecten, tuinarchitecten, ergotherapeuten, fysiotherapeuten, managers facilitair – huisvesting - vastgoed, managers zorginnovatie, beleidsmedewerkers, coördinatoren Zorg en Welzijn, projectinrichters, bouwmanagers, directies zorgorganisaties, woningcorporaties, Omgeving Coaches e.a.

Een integrale benadering.
Een integrale aanpak of benadering is in onze cursus een alles- omvattende denk, werk en handelwijze die tot doel heeft om domein overstijgend en multidisciplinair samen te werken bij het vormgeven van de fysieke omgeving. Leidend in deze cursus is actuele kennis over informatie- verwerking in het beschadigde brein (dementie, NAH, VG). Daarbij staan de belangen van de gebruikers: de bewoners, cliënten en medewerkers van zorginstellingen voorop. Regelgeving is dienend in plaats van dwingend.

Inzetten op meerdere pijlers
Een integrale benadering is dus een samenspel van interventies en stappen gedurende het gehele ontwerpproces van idee tot uitvoering in de domeinen:

Pijler 1	De moderne Hersenkunde
Pijler 2	De fysieke en sociale omgeving
Pijler 3	Woon/zorgconcept
Pijler 4	Licht en gezondheid
Pijler 5	Architectuur
Pijler 6	Bewegen en beleven
Pijler 7	Duurzaamheid, ombouw-mogelijkheden
Pijler 8	Vastgoed

Resultaat
Dit is een praktijkopleiding. Dat houdt in dat u met gebruik van de inhoud van de cursus en gerichte feedback op uw werk, meteen al alternatieven kunt gaan toepassen op basis van de Moderne Hersenkunde. Daardoor bent u in staat hetgeen u geleerd heeft verworven te vertalen naar uw eigen werk en kunt u het waarom van de aanpassingen motiveren.

Wist u dat...
- op het terrein van architectuur, bouw en inrichting grote effecten te bereiken zijn door neuro-wetenschappelijke kennis en Practice Based Evidence (PBE) te integreren?
- er ontwerp-principes zijn op basis toegepaste hersenkunde die op alle domeinen in Gezondheid- en Welzijnszorg toepasbaar zijn?
- een hoog en afwisselend lichtniveau een positief effect heeft op de gezondheid en alertheid van ouderen en medewerkers?
- een belevingsgericht wandelcircuit binnen en buiten verleidt tot meer doelgericht bewegen?
- juiste en passende ruimtelijke indeling, geschikte kleuren en materialen noodzakelijk zijn voor de zelfredzaamheid van mensen met dementie?

Toelichting

Inleiding

Doordat we steeds ouder worden, neemt het aantal ouderen toe en daarmee ook de kans op dementie. Dit heeft grote consequenties voor woningcorporaties, zorgorganisaties, bestuurders, architecten en de samenleving als geheel. Een integrale kijk op wonen met zorg voor mensen met dementie, vraagt om een effectieve kennisdeling, gebruik van wetenschappelijk onderzoek in combinatie met Practice Based Evidence. De steeds hoger oplopende kosten in de gezondheidszorg stellen ons voor maatschappelijke opgaven waarin meedoen telt. Nu is de tijd om innovatief en duurzaam te renoveren, te ontwerpen en te bouwen.

Effecten

Inmiddels is bekend dat gebouwen en de inrichting ervan een grotere invloed hebben op de kwaliteit van leven en gedrag van mensen die zorg nodig hebben, dan op welke andere groep ook. Met de huidige kennis en ervaring zijn er grote effecten te bereiken door te kijken naar de continue wisselwerking tussen de invloed van de omgeving en de gebruiker. De fysieke omgeving kan de gedragsmogelijkheden van een individu bepalen (en beperken) en zodoende een directe invloed hebben op het levensgeluk en het functioneren van bewoners, cliënten en medewerkers.

Visie

Een onderbouwde visie van de organisatie over wonen en betekenisvol leven met dementie in een ondersteunende omgeving, dient leidend te zijn. En daarmee ook de keuzes en besluiten die gedurende het gehele nieuwbouw of renovatieproces genomen worden. In plaats van alleen te kijken naar het nut van gebouwen, zijn het in onze visie ook objecten die in alle opzichten grote invloed hebben op de kwaliteit van leven.
Door intelligente en strategische investeringen in kennis over dementie en duurzaamheid, zijn we in staat betere omgevingen te maken.

Recente toegepaste hersenkunde

Mevr. dr. Anneke van der Plaats (sociaal geriater) bestudeerde de neurowetenschappen en maakte complexe kennis praktisch toepasbaar. Zij bestudeerde de werking van het gezonde brein in relatie tot het beschadigde brein en 'vertaalde' deze kennis in een begrijpelijk verklaringsmodel. Bij volledig 'gave' hersenen beschikt een mens over een groot scala aan mogelijkheden tot bewust gedrag. Hoe meer er beschadigd is, hoe minder men over dit gedrag kan beschikken. Het gedrag van mensen met dementie wordt dan vooral door beelden uit het verleden en door emoties bepaald. Daardoor worden zij in toenemende mate afhankelijk van de externe factoren in een omgeving

Consequenties voor de (dementie) architectuur

In deze cursus zal de werking van de hersenen zodanig worden verwoord dat de cursist inzicht krijgt in wat dat voor nieuwe mogelijkheden biedt voor het eigen vakgebied. Het gaat hier om de algemene principes die voor alle mensen met een hersenbeschadiging gelden. Ze zijn zelfs gunstig voor mensen die geen dementie hebben. U gaat ook zelf met andere ogen kijken naar de omgeving waarin deze mensen moeten verblijven.

Over grenzen kijken

De cursus is gebaseerd op een theoretische en methodische werkwijze: de Brein Omgeving Methodiek. Onze docenten prikkelen u om de opgedane kennis en ervaringen te delen met elkaar en samen streven we naar een vakoverstijgende kijk op wonen met dementie.

Programma dag 1

Docenten:

09.00	**09.30uur**	**Registratie en ontvangst**
11.00	**13.30 uur**	**Lida Waterlander/ilja Kuipers**
13.00	**16.30 uur**	**Jos Slutter**

09.30– 10.30 uur

Wie is wie en welke relatie is er met dementie?

- voorstellen en kennismaken
- uw motivatie
- uw werk en dementie

11.00 - 12.30 uur

Hoe functioneren gezonde hersenen en wat gaat er mis in het aangedane brein? Van theoretisch concept naar dagelijkse praktijk.

- de verdeling van functie in onderbrein en bovenbrein
- gevolgen van defecten in geheugen en waarneming
- de werking van de hersenen
- gedragsbeïnvloeding
- Brein Omgeving Methodiek (BOM)

12.30 -13.30 LUNCH

13.30 – 14.30 uur

De toegestuurde observatie opdracht:

- wat heeft u waargenomen tijdens de opdracht
- uw visie op de geobserveerde omgeving

14.30 – 16.00 uur incl.pauze

De omgeving als kompas voor het brein

- de relatie tussen brein en fysieke omgeving
- de architectuur als gunstige of ongunstige omgevingsfactor
- het gebouw en de inrichting als hulpmiddel voor het brein

16.00 uur

- toelichting 2de praktijkopdracht

16.30 uur AFSLUITING

Programma dag 2

EEN INTEGRALE KIJK

Docenten:

09.00 - 09.30 uur Registratie en ontvangst
09.30 - 11.00 uur Paul Vlaar
11.15 - 16.30 uur Jos Slutter

09.30 – 11.00 uur
Bouwen voor het brein

- welzijn voor mensen met een beschadigd brein en hoe draagt hun omgeving daaraan bij?
- realiseren waardevolle huisvesting tegen lagere kosten
- rol architect, opdrachtgever en bouwpartners bij ontwerpen en bouwen voor specifieke doelgroepen
- Biophillia

11.00- 11.15 uur PAUZE

11.15- 12.30 uur
De hersenkunde als uitgangspunt

12.30 - 13.00 uur LUNCH

13.00- 15.00 uur
De hersenkunde als uitgangspunt
Vervolg incl. Pauze

15.10- 16.30 uur
Multidisciplinair samenwerken
Prikkelende samenspraak

16.30 uur AFSLUITING

Programma dag 3

LICHTWIJS

Docenten:

09.00 - 09.30 uur Registratie en ontvangst
09.30 - 11.00 uur Toine Schoutens
11.45 - 16.30 uur Jos Slutter

9.30 – 11.00 uur

Licht als niet-farmacologisch medicijn

- licht en de biologische klok
- licht voor mensen met dementie
- licht voor verpleeg - en verzorgingshuizen
- sundowning effect
- hoe optimaliseer je licht in de eigen woongroep, organisatie?

11.00 - 11.15 uur PAUZE

11.15 - 16.30 uur

Multidisciplinair samenwerken

12.30 - 13.00 uur LUNCH

13.00 uur -16.30 uur incl pauze

Casus in context I

- woonkamer, keuken en sanitair
- werken met de BOM

- **16.30 uur AFSLUITING**

Programma dag 4

INSPIRATIE LAB

Docenten:

09.00 - 09.30 uur Registratie en ontvangst
09.30 - 11.00 uur Jos Slutter
11.15 - 12.45 uur Robert Landstra
13.00 - 16.30 uur Jos Slutter

09.30 – 11.00 uur
Van visie naar ontwerp – Jos Slutter

- hoe lees ik een missie, visie en organisatie-doelstellingen van zorgaanbieders?
- de vertaling van missie, visie en organisatie-doelstellingen naar waarde van vastgoed
- ontwerp-uitgangspunten voor het programma van eisen
- keuzes maken in samenspraak met opdrachtgevers

11.00- 11.15 uur PAUZE

11.15 – 12.45 uur PLENAIR

Het gewone wonen - Robert Landstra

- zorg zonder stigma.
- ontstijg het "hokjes" denken
- hoe voorkom je dat een zorg aanbiedend
- gebouw het stigma van een instelling krijgt?
- de protest generatie
- zorg versus leisure

13.00 - 13.30 uur LUNCH

13.30 – 16.00uur
Casus in context II incl,pauze

- beleefgebieden
- prikkelattributen
- belangrijke termen
- lummelen

1600 - 16.30 uur
Bespreken volgende opdracht
Jos Slutter

16.30 uur AFSLUITING

Programma dag 5

BEWEEGWIJS

Docenten:

09.00 - 09.30 uur Registratie en ontvangst
09.30 - 12.30 uur Quinten Dierick
13.15 - 15.15 uur Jo de Clercq
15.15 - 16.30 uur Jos Slutter

09.30 – 12.30 uur SAMENWERKEND LEREN
Quentin Dierick

"Hoe wij Kijken"

- oefening en training in beeldwaarden
- hoe beoordelen wij een beeld en handelen ernaar?
- hoe bevooroordeeld zijn wij bij het kijken naar een situatie?
- kloppen onze opvattingen over kleur altijd?
- in iedere situatie?

12.30- 13.15 uur LUNCH

13.15- 15.15 uur
Beweging, zorg en omgeving-Jo de Clercq

- verlies van automatische bewegingspatronen
- de mogelijkheden van de bewoner
- een uitgekiende omgeving en zelfstandigheid/ zelfredzaamheid

15.15- 16.30 uur
Casus in context III
- Bespreken Voorlopig Veranderplan.

16.30 uur AFSLUITING

Programma dag 6

REALISATIE IN DE PRAKTIJK

Docenten:

09.00 - 09.30 uur Registratie en ontvangst
09.30 - 12.30 uur Jos Slutter
13.00 - 16.30 uur Jos Slutter

09.30 – 12.30 uur
Kennismaking met sensorische informatieverwerking (SI)

- SI: wat is dat?
- verstoorde sensorische informatieverwerking
- alertheidsfases

12.30- 13.00 uur LUNCH

13.00 – 14.30 uur SAMENWERKEND LEREN. incl. pauze
Het verlaten van gebaande paden

- werken met de moderne Hersenkunde
- werken met de BOM
- werken in kleine groepen

14.45 – 16.30 uur SAMENWERKEND LEREN
Het verlaten van gebaande paden. Iedere groep cursisten geeft een eigen presentatie over:

- huiskamer, gangen, sanitair of beleefgebieden

16.30 uur AFSLUITING

Programma dag 7

Docenten:

09.00	- 09.30 uur	Registratie en ontvangst
09.30	- 12.30 uur	Lida Waterlander/ilja Kuipers
13.00	- 16.30 uur	Jos Slutter

09.30 – 11.00 uur
Presenteren van een plan aan opdrachtgevers, bouwpartners en gebruikers DEAL®

- Omgaan met onbegrip, onwetendheid en weerstanden bij het presenteren van een bouwplan/veranderplan
- veranderingen veroorzaken spanning en weerstand
- DEAL® gedragsstijlen
- reacties op veranderingen - zowel positief en negatief
- negatieve reacties op veranderingen - bij jezelf en anderen leren herkennen en hanteren
- herkennen van coöperatief gedrag bij gesprekspartners tijdens de presentatie van een plan
- herkennen van weerstanden bij gesprekspartners tijdens de presentatie van een plan

11.00 - 11.10 uur PAUZE

11.10 - 12.30 uur Vervolg
Presenteren van een plan aan opdrachtgevers, bouwpartners en gebruikers DEAL®

- wat betekenen de veranderingen voor collega's, mantelzorgers, vrijwilligers
- Invloed op overige betrokkenen - zoals ondersteunende diensten?
- de professionele aanpak van een veranderingsproces
- maken van een presentatie voor het plan
- presenteren in de groep en elkaar feedback geven

12.30 - 13.00 uur LUNCH

13.00 - 14.30 uur Resultaten Lab en Toets

- kiezen van casussen volgens de Balint-methode
- presenteren van uitgewerkte casussen

14.30 - 14.45 uur PAUZE

14.45 - 16.00 uur 3 -2 -1

- 3 dingen die je geleerd hebt
- 2 interessante onderwerpen
- 1 onbeantwoorde vraag

16.30 uur AFSLUITING

16.30 - 17.00 uur UITREIKING CERTIFICAAT EN DRANKJE/HAPJE

Docenten/Voorbereidingscommissie

DOCENTEN

Dhr. Jos Slutter
Eigenaar Hoofd-Stuk, spreker, docent en adviseur Omgeving, Dementie & (N)AH, Arnhem

Dhr. Toine Schoutens
Lichtexpert FLUXPLUS BV. Human Centric
Lightning, Tilburg

Dhr. dr. Paul Vlaar
Eigenaar en algemeen directeur Ooijevaar
Bevlogen Bouwers, Alkmaar

Dhr. ir. Robert Landstra
Architect en mede-eigenaar VNL Architecten, Grou

Mevr. Lida Waterlander
Onderwijsadviseur Omgevingszorg Collectief
Waterland Consult Organisatieadvies, Training, Coaching, Zutphen

Dhr. Quinten Dierick
Beeldend kunstenaar en muzikant/performer, ervaringsdeskundige, Arnhem

Jo de Clercq
ComfortZorg&Innovatie Expert bij Woonzorgnet Dijleland

STUDIEWIJZE

Voorafgaand aan de cursus krijgt u een observatie opdracht uit te voeren in een organisatie waar u werkzaam bent, of bent geweest. Hiermee brengt u in kaart wat gunstige en ongunstige omgevingsfactoren zijn in de door u uitgekozen casus. U doet dit aan de hand van een vragenlijst en door u ter plekke gemaakte foto's. U kiest een project of ontwerp dat tijdens de gehele cursus uw eigen casus zal zijn. Tussen de bijeenkomsten heeft u gelegenheid het geleerde in de praktijk te brengen en werkt u aan praktijkopdrachten. Door gerichte feedback op uw werk, kunt u alternatieve ideeën toepassen op ontwerpplannen. U kunt de inmiddels verworven vaardigheden vertalen naar uw eigen werk. Aan het eind van de cursus maakt u een plan dat het gehele proces vanaf visie tot uitvoering behandelt. Dit plan komt interdisciplinair tot stand. Heeft u de gehele cursus gevolgd, dan ontvangt u hiervoor een certificaat.

LOCATIE

De cursus vindt plaat op een mooie locatie in het groen: Arnhems Buiten.
Het terrein ligt aan de Utrechtseweg 310, 6812 AR Arnhem, gebouw B18.
Goed bereikbaar via openbaar vervoer. Er is voldoende ruimte op te parkeren.

ACCREDITATIE/CERTIFICAAT

- Deze nascholing past in de primaire doelstelling om kennis op peil te houden, en/of te versterken en het vergroten van vaardigheden en inzicht. De activiteit valt binnen de reikwijdte van diverse vakgebieden en heeft een directe relevantie voor de beroepsuitoefening.
- Accreditatie wordt desgewenst aangevraagd voor architecten en ergotherapeuten.
- Aan het eind van de cursus ontvangt u een certificaat.

DUUR & TIJD

Mei 2026 t/m januari 2026 (7 vrijdagen) van 9.00 tot 16.30 uur

BETALEN

De kosten voor deelname aan de 7 daagse cursus bedragen € 2100,00 (exclusief 21 % btw € 441,36).
Dit bedrag is inclusief koffie, thee, lunch. De studiegids zal digitaal worden toegestuurd.

INSCHRIJVEN

U kunt zich inschrijven via Dementie-winkel.nl op webpagina
www.omgevingszorg-collectief-webwinkel.nl/opleiding-ontwerpen-bouwen-inrichten-voor-dementie-brein-omgeving-methodiek
Of stuur voor meer informatie een e-mail naar info@omgevingszorg-collectief.nl of bel met M: 06 23 32 56 15.

- U ontvangt na overmaking van het cursusbedrag aanvullende informatie en uw eerste observatie opdracht.
- Voor deze cursus is het maximaal aantal deelnemers vastgesteld op 12 en minimaal 9.

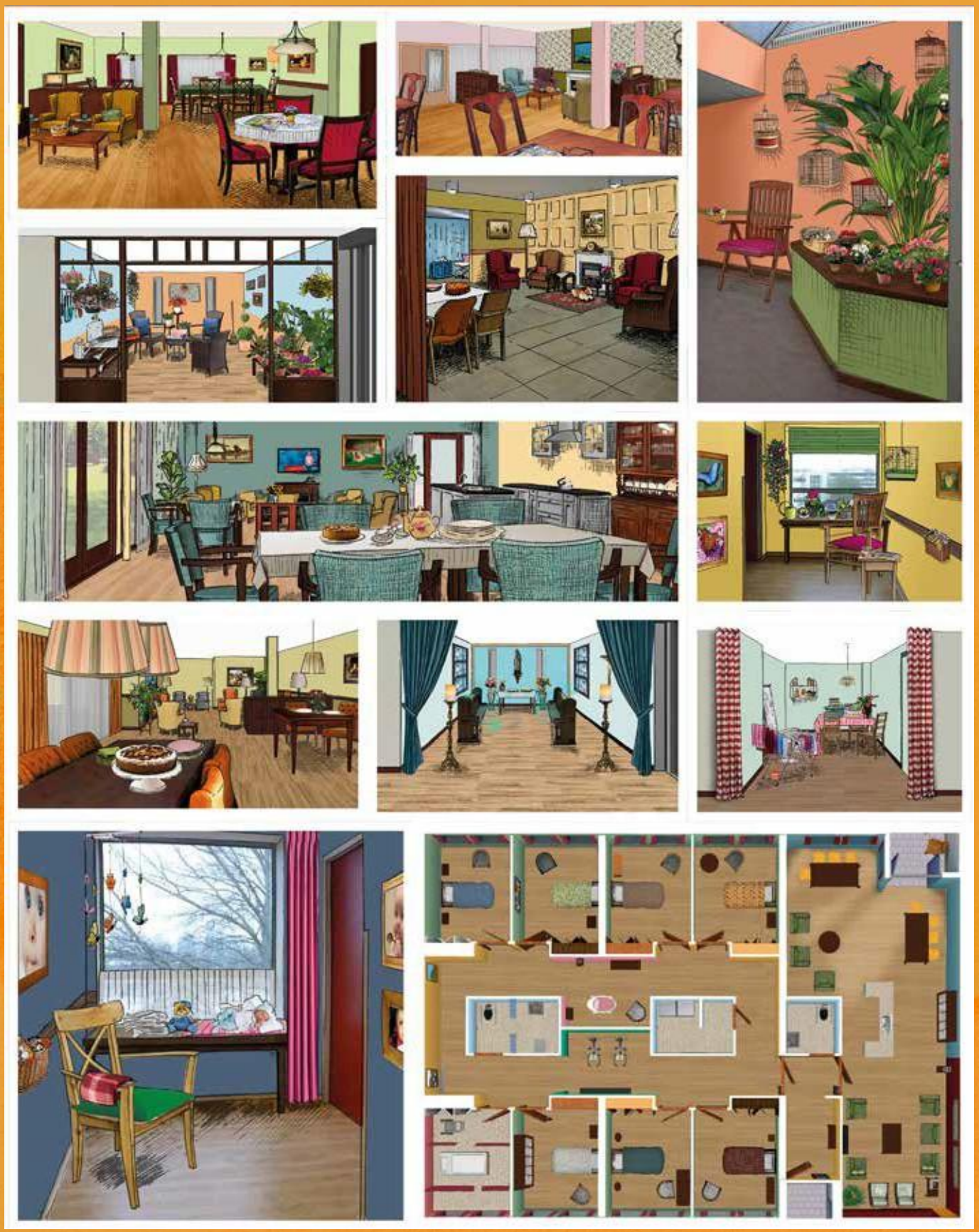

Het Omgevingszorg Collectief is een samenwerkingsverband van deskundigen die de ‘moderne Hersenkunde’ toepassen in de dagelijkse praktijk van wonen, zorg en welzijn voor mensen met een hersenbeschadiging.

www.omgevingszorg-collectief.nl